

ET ANDET ØJE

af Erik Ulrichsen

Læserne må i denne måned undvære *Theodor Christensens* syn på tingene; på grund af sygdom har han ikke været leveringsdygtig. Vi håber, at han i næste nummer kan fortsætte med sine ind- og udfald.

*

Theodor Christensen er en meget personlig skribent, der undertiden ægger til modsigelse. Heldigvis. Man har nu og da bebrejdet „Kosmorama“, at det yder for stort spillerum for det personlige, som man har kaldt det „private“, det „sekteiske“ og det „prætentive“. Man har set skævt til, at tidsskriftet tillader jeg-formen, som er helt legitim i f. eks. engelsk kritik, men som let vækker irritation herhjemme: mon den, der bruger den, går rundt og tror, at han „er noget“?

Jeg-formen forekommer det imidlertid værd at forsøge at knæsette på trods af de danske presseanmelder-traditioner, vel at mærke til visse opgaver. Den er ofte ærligere end den sædvanlige kategoriske form, der godt kan give det indtryk, at skribenten er noget hen i retning af videnskabeligt objektiv, skønt han er særdeles subjektiv.

Det er rimeligt og burde næsten være obligatorisk at bruge jeg-formen, når der f. eks. er tale om at revaluere, eller når der i en artikel på kort plads skal skønnes over et stort antal film, som der ikke er mulighed for at analysere mere indgående.

Hermed være ikke sagt, at „Kosmorama“'s ideal er et orgie af subjektivitet. Men for alle parter er det en fordel, om bladet spænder

over en skala, som når fra det mest faktiske og objektive (indexerne) til det stimulerende og debatvækkende, der kan udspringe af den højst personlige og engagerede oplevelse. På denne måde kan man udvide horisonten på begge sider af den pressekritik, vi er vant til.

*

Når man netop er hjemkommet fra den internationale filmhistorikerkongres i Paris – man oprettede her BIRHC, det internationale filmforskningsbureau – er man stærkt optaget af, hvor stor betydning den danske film havde i storhedstiden. På kongressen diskuterede man bl. a. de forskellige nationale filmskolerers indflydelse på hinanden, og meget lang tid gik med at drøfte den danske films påvirkning af den tyske i årene før den første verdenskrig. Alle var enige om, at emnet var af stor rækkevidde og interesse. Den russiske kongresdeltager – *Lebedev*, der netop har skrevet en bog om den russiske film før revolutionen – fremhævede, at den danske storhedstids film også havde haft betydning i Rusland, noget, man nok tidligere har anet, men som det var rart at få autoritativ bekræftelse på.

*

Under kongressen blev der naturligvis vist en række film for deltagerne. En af de mest interessante forevisninger omfattede en serie *Méliès*-film i farver. Det er lykkedes tjekkerne at finde frem til en proces, der gør det muligt at fremstille nye *Méliès*-kopier med farver, der er identiske med eller i hvert fald ligger meget

tæt op ad originalversionernes, og resultaterne er imponerende. Filmene bliver i endnu højere grad flestligst fyrværkeri i artistisk arrangement.

Kongresdeltagerne tog dog naturligvis nu og da de historiske briller af for at se på de nyere film i Paris' biografer. En af de store oplevelser var *Kenji Mizoguchis* „Skammens Gade“ – den sidste film, som den japanske instruktør nåede at få færdig for sin død. Den skildrer medfølelse og intenst – uden at prædike og uden spekulation – en gruppe prostituerede. Den mest amerikaniserede af dem spilles blændende af *Machiko Kyo*.

En anden særdeles interessant film på Paris-repertoiret var *Roberto Rossellinis* „Viaggio in Italia“ (1953) med *Ingrid Bergman* og *George Sanders*. Filmen fortæller om et engelsk overklasseægteskab, hvis ægteskab er ved at gå i stykker. Ægtefællerne småskændes kultiveret under en rejse til Italien, hvis befolkning spontane livsglæde kontrasteres diskret og raffineret med de to turisternes blaserte livsholdning.

Begge film skulle have kommercielle chan-

cer herhjemme, og det må håbes, at de bliver taget.

Jørgen Stegelmann har i „Berlingske Tidende“ angrebet den spanske kritiker *J. F. Aranda*, fordi han i „Kosmorama“ nr. 29 betragtede „Kureren fra Lyon“ som en *Claude Autant-Lara*-film, „skønt“ den er iscenesat af *Maurice Lehmann* „avec la collaboration de Claude Autant-Lara“. Stegelmann siger: „Filmen er ikke instrueret af Autant-Lara, han var kun medarbejder på den, men Aranda bedømmer alligevel fuldt og helt filmen som hans“. Imidlertid kan man ved at slå op i „Annuaire Biographique du Cinéma“ og „Filmens hvem-er-hvem“ forvisse sig om, at Autant-Lara ikke „kun“ var „medarbejder“ på filmen, men at han var dens *medinstruktør*. Det er slående sandsynligt, at Aranda har ret i at se bort fra den lidet produktive, ubetydelige og upersonlige Maurice Lehmann, der først og fremmest har gjort sig gældende inden for det lettere teater, når talen er om den temperamentsfulde og bitre „Kureren fra Lyon“, som ideologisk minder langt mere om Autant-Laras andre film end om Maurice Lehmanns øvrige værker.

4 af de prostituerede i *Kenji Mizoguchis* „Skammens Gade“ („*Akasen Chitai*“). Fra venstre ses *Michiyo Kogure*, *Aiko Mimasu*, *Machiko Kyo* og *Ayako Wakao*.

